

“สถาน ฌ กาลไม่ปกติ” a day ฉบับพิเศษกับการบันทึก
เหตุการณ์ของสังคมไทยในปี พ.ศ. 2563
“*ABNORMAL SITUATION*” Special issue on a day:
The Recording of Events of Thai Society in 2020

กรีกมล หนูเกื้อ (Kreekamon Nookur)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

มหาวิทยาลัยทักษิณ 140 ถนนกาญจนวนิช ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000

Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University

140 Kanjanavanich Rd, Khao Rup Chang, Mueang Songkhla Distric, Songkhla 90000

E-mail: kreekamon.nk@gmail.com

Received: Sep 2, 2022, Revised: Oct 25, 2022, Accepted: December 3, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” ซึ่งเป็นนิตยสารฉบับพิเศษที่สร้างขึ้นมาในโอกาสที่บ้านเมืองอยู่ในสภาวะไม่ปกติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะบันทึกเรื่องราวที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2563 ทั้งเรื่องโรคโควิด-19 และสถานการณ์ทางการเมืองของไทย โดยนำเสนอผ่านเรื่องสั้นจำนวน 15 เรื่อง จากนักเขียนจำนวน 15 คน จากการศึกษาพบว่านิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” ทำหน้าที่ในการบันทึกเหตุการณ์ของสังคมไทย ในปี พ.ศ. 2563 ด้วยกัน 2 ประการคือ บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ในสังคมไทย บันทึกเรื่องราวสถานการณ์การเมืองของไทย ตลอดจนยังเป็นสื่อในการแสดงทัศนคติของผู้แต่งที่มีต่อเหตุการณ์บ้านเมืองในยามที่ประเทศต้องประสบกับภาวะความไม่ปกติ

คำสำคัญ: สถาน ฌ กาลไม่ปกติ บันทึกเหตุการณ์ เรื่องสั้น

Abstract

The purpose of this article was to study and analyze the ‘Abnormal situation’ issue of a day magazine. It was a special issue published in the event that Thailand was in an abnormal situation. The aim was to record the story of Thailand during 2020. It was presented through 15 short stories by 15

writers. The result indicated that the special issue served as an event log of 2 important events in Thailand, the Covid-19 outbreak and the political events. Moreover, it was also a medium to express the author's attitude towards the country's events when it was faced with abnormal situations.

Keywords: Abnormal Situation, Even Log, Short Story

บทนำ

ปี พ.ศ. 2563 เป็นปีที่ประเทศไทยและคนไทยต้องพบกับเหตุการณ์ที่ไม่ปกติต่าง ๆ มากมาย ทั้งเรื่องของข่าวอาชญากรรม การเมือง รวมถึงโรคระบาดครั้งใหญ่อย่างโควิด-19 ที่ถูกยกระดับให้เป็น “Pandemic” โรคระบาดที่แพร่กระจายไปในวงกว้าง ท่ามกลางความไม่ปกติ นิตยสาร a day ฉบับเฉพาะกิจจึงเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของนักเขียนชื่อดังของเมืองไทยจำนวน 15 ชีวิต เพื่อร่วมกันถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านนิตยสารฉบับพิเศษนี้ เพื่อทำหน้าที่นิตยสารในการรวบรวมเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหว ความคิดเห็นของคนในสังคม (ระวีวรรณ ประกอบผล, 2530, น. 240 - 242) ผ่านเรื่องสั้นจำนวน 15 เรื่อง

นิตยสาร a day กำเนิดขึ้นมาเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2543 (วงศ์ทงศ์ ชัยณรงค์สิงห์, 2548, น. 80) เป็นนิตยสารเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปในสังคมไทย เช่น แฟชั่น คอลัมน์ต่าง ๆ ที่ให้ความรู้ ความคิด สิ่งที่อยู่ในความสนใจของคนรุ่นใหม่ ตลอดจนสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นนิตยสาร “เลือดใหม่” ในยุคนั้น (การณิก ยิ้มพัฒน์, 2548, น. 1) “วงศ์ทงศ์ ชัยณรงค์สิงห์” หนึ่งในผู้ก่อตั้งนิตยสาร a day กล่าวว่า a day เป็นนิตยสาร Alternative เล่มใหม่ของเมืองไทย เป็น Positive Thinking Magazine ของคนที่เบื่อความซ้ำซากจำเจ หากเปรียบนิตยสาร a day เป็นคนก็เป็นคนที่รวยอารมณ์ขัน ทันสมัย ช่างคิด มองโลกในแง่ดี แหกคอก ขณะเดียวกันก็ฉลาดพอที่จะรู้กาลเทศะ (วรพจน์ พันธุ์พงศ์, 2543, น. 181) มีกลุ่มผู้อ่านคือกลุ่มวัยรุ่นถึงวัยทำงาน จนกลายเป็นนิตยสารฉบับหนึ่งที่ครองใจคนรุ่นใหม่

จาก พ.ศ. 2543 – 2563 นับเป็นเวลายาวนานกว่า 20 ปี ที่นิตยสาร a day อยู่เคียงข้างคนรุ่นใหม่มาโดยตลอด ปัจจุบันนิตยสาร a day ยังมีการพัฒนามาเป็นรูปแบบออนไลน์ โดยมีการเผยแพร่เนื้อหาบางส่วนผ่านเว็บไซต์ www.adaymagazine.com และยังมี การเผยแพร่ผ่าน Facebook Twitter และ Instagram ซึ่งมีผู้กดไลค์และ Follow ในแพลตฟอร์มต่าง ๆ ของนิตยสารจำนวนมาก (Facebook = 1,094,749/ Twitter = 700,826/ Instagram = 101,271 ข้อมูลวันที่ 23 พฤศจิกายน 2563)

เมื่อพิจารณาพบว่านิตยสาร a day เป็นนิตยสารฉบับหนึ่งที่มักมีฉบับพิเศษในวาระสำคัญต่าง ๆ มาโดยตลอด เช่น *a day legend* (พ.ศ. 2553) ฉบับรวบรวมบุคคลสำคัญในแวดวงต่าง ๆ ของสังคมไทย *a day ฉบับสำนักพิมพ์ผีเสื้อ* (พ.ศ. 2557) เรื่องราวความเป็นมาของสำนักพิมพ์ผีเสื้อที่อยู่คู่สุวรรณภูมิไทยมาอย่างยาวนานถึง 40 ปี *a day ฉบับ*

พิเศษในหลวง ร.9 (พ.ศ. 2559) ฉบับรวบรวมเรื่องราวและพระบรมฉายาลักษณ์ของพระองค์ในวาระแห่งการสวรรคตของพระมหากษัตริย์ที่ทรงเป็นหลักของคนไทยทั้งชาติ *a day ฉบับพิเศษ 20 ปี แฮร์รี่พ็อตเตอร์ ฉบับภาษาไทย* (พ.ศ. 2563) ความเป็นมาและความนิยมของวรรณกรรมเยาวชนชื่อดังอย่างเรื่อง แฮร์รี่พ็อตเตอร์ ฯลฯ เห็นได้ว่านิตยสาร a day เป็นนิตยสารฉบับหนึ่งที่มีการจัดพิมพ์ฉบับพิเศษในวาระต่าง ๆ มาโดยตลอด ดังนั้นในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งเป็นปีที่คนไทยตกอยู่ในภาวะไม่ปกติ a day จึงตั้งใจชวนนักเขียน 15 ชีวิต มาถ่ายทอดเรื่องราวของบ้านเมืองผ่านเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับพิเศษที่ใช้ชื่อว่า “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ”

ในการสร้างสรรค์นิตยสารฉบับรวมเรื่องสั้นนี้ พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ตั้งแต่เรื่องรูปเล่มคือ มีการสร้างสรรค์รูปเล่มให้ต่างไปจากปกติ คือลดขนาดจากเดิมให้เหลือรูปเล่มขนาด 5.75×7.90 เพื่อให้มีขนาดเท่ากับพ็อกเก็ตบุ๊กอีกด้วย

ภาพที่ 1 รูปเล่ม a day ฉบับพิเศษ สถาน ฌ กาลไม่ปกติ

ที่มา: <https://twitter.com/adaymagazine/status/1297882076017025024>

นิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” จึงมีรูปแบบที่แตกต่างไปจาก a day ฉบับอื่นในด้านรูปลักษณ์ และยังมีคำโปรยหน้าปกที่สื่อถึงความตั้งใจที่จะให้ a day ฉบับ “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” เป็นส่วนหนึ่งในการบันทึกเรื่องราวของสังคมในปี พ.ศ. 2563 ความว่า “15 เรื่องสั้น บันทึกสถานการณ์บ้านเมืองในช่วงเวลาไม่ปกติ” a day ฉบับ “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” จึงเป็นนิตยสารในรูปแบบพ็อกเก็ตบุ๊กที่รวมผลงานของนักเขียนผู้มีชื่อเสียงของเมืองไทย โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือต้องการบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ สถานการณ์ที่สำคัญในช่วงเวลาที่ประเทศไทยพบกับภาวะของความไม่ปกติ ดังที่ จิตรเดช โอภาสพันธุ์วงศ์ บรรณาธิการนิตยสาร a day คนปัจจุบันกล่าวไว้ในคำนำว่า

...ชาว a day ซึ่งกำลังตกอยู่ในสถานะการทำงานแบบไม่ปกติอย่างการเวิร์ก ฟรอมโฮม ต่างเห็นตรงกันว่าน่าจะทำอะไรบางอย่างเพื่อบันทึกเวลานี้เอาไว้ โดยไม่จำกัดเพียงเรื่องโควิด-19 เท่านั้น

นั่นคือที่มาของ ‘สถาน ฌ กาลไม่ปกติ’ สิ่งพิมพ์สถานะไม่ปกติเล่มนี้ที่เราชวนนักเขียน 15 ชีวิต มาร่วมกันเขียนเรื่องสั้นภายใต้โจทย์เดียวกัน คือร่วมกันบันทึกสถานการณ์บ้านเมืองในช่วงเวลาไม่ปกติที่ทุกคนเผชิญวิกฤตโรคระบาด

(รวมนักเขียน a day, สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. คำนำ)

ข้างต้นเห็นถึงจุดมุ่งหมายของการจัดทำนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” คือเพื่อบันทึกเหตุการณ์ไม่ปกติในปี พ.ศ. 2563 โดยนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ที่ทุกคนในสังคมต้องเจอผ่านรูปแบบเรื่องสั้น a day ฉบับ “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” มีนักเขียนร่วมสร้างผลงานบันทึกสถานการณ์ครั้งนี้จำนวน 15 ชีวิต ผ่านเรื่องสั้นจำนวน 15 เรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. คงเดช จาตุรันต์รัศมี	เรื่อง	“คุณพยายามแล้ว”
2. จิดานันท์ เหลืองเพียรสมุท	เรื่อง	“Time Traveler Breakpoint at 2020”
3. จิรัฏฐ์ ประเสริฐทรัพย์	เรื่อง	“ห้วงอนปลายเท้า”
4. จิราภรณ์ วิหวา	เรื่อง	“ข่าวดีจากนกนางเขน”
5. ฉัตรวิ เสนธนิศักดิ์	เรื่อง	“ดอกไม้ ประตุ แจกัน ดินทราย ต้นไม้ใหญ่”
6. ธนชาติ ศิริภัทรราชัย	เรื่อง	“Watch from Home”
7. ปราบดา หยุ่น	เรื่อง	“เพราะถูกออกแบบมาให้ใช้แล้วทิ้ง”
8. ภู กระดาษ	เรื่อง	“ความชื้นสัมพัทธ์ต่างหากที่เป็นตัวแบ่งฤดูกาล มีไข้อุณหภูมิตามที่เขาหลอกหลวง”
9. วิศุทธิ์ พรนิมิตร	เรื่อง	“โลมา”
10. อนุสรณ์ ติปยานนท์	เรื่อง	“เที่ยวบินที่ปราศจากการโคจร”
11. อ้อมแก้ว กัลยาณพงศ์	เรื่อง	“นั่นคือแมงกะพรุนหรือคอมพิวเตอร์ที่ห้อยย้อย”
12. อารยา ราษฎร์จำเริญสุข	เรื่อง	“ความไม่ปรากฏ”
13. อุทิศ เหมะมูล	เรื่อง	“คนที่ไม่ใช่ ยังไงก็สั่งหารจอมทัพอัศวินไม่ได้”
14. อรุณา โควินท์	เรื่อง	“ขอโทษ”
15. Tuna Dunn	เรื่อง	“NO GOOD NEWS”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบันทึกเหตุการณ์ผ่านเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ”
2. เพื่อวิเคราะห์ทัศนคติของผู้แต่งที่มีต่อเหตุการณ์บ้านเมืองในยามที่ประเทศต้องประสบกับภาวะความไม่ปกติ

กรอบความคิดการวิจัย

ในบทความนี้ใช้แนวคิดเรื่อง วรรณกรรมกับสังคม เป็นหลักในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายว่า วรรณกรรมเป็นผลผลิตของผู้แต่ง ผู้แต่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มาจากแนวคิดของ R Wellek and A Warren (1956, P. 95) ที่กล่าวว่า “Literature is an expression of society” วรรณกรรมเป็นเครื่องมือที่ใช้แสดงออกของสังคม สอดคล้องกับที่ตรีศิลป์ บุญขจร กล่าวว่า วรรณกรรมมีความสัมพันธ์กับสังคม วรรณกรรมจะสะท้อนประสบการณ์ชีวิตแห่งยุคสมัย (ตรีศิลป์ บุญขจร, 2560, น. 5) ในขณะเดียวกันได้ใช้แนวคิดของการประกอบสร้างมาจากแนวคิดของ E Victor and E Charles (2001, P. 190 – 191) ที่มองว่า ตัวบทไม่สามารถแยกจากบริบทอื่น ๆ ที่นำมาสร้างตัวบทได้โดยลำพัง แต่ตัวบทมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับบริบทอื่น เช่น ผู้แต่ง สังคมและวัฒนธรรม สอดคล้องกับที่เสาวณิต จุลวงศ์ (2557, น. 8) กล่าวว่า ตัวบททั้งหลายต่างก็ทอความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันในโครงข่ายของตัวบท ยุคสมัย สังคม และอุดมการณ์ที่ล้วนสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม และการประกอบสร้างตัวบทวรรณกรรมเพื่อมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา
2. ศึกษาเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ”
3. วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญในสถานะไม่ปกติ
4. วิเคราะห์ทัศนคติของผู้แต่งที่ปรากฏผ่านเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ”
5. นำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (DESCRIPTIVE ANALYSIS)

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้พบว่า เรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” มีบทบาทในฐานะเป็นสื่อที่บันทึกและถ่ายทอดเรื่องราวเหตุการณ์ในสังคมที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของคนในสังคมไทย ในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญหน้ากับภาวะและสถานการณ์ที่ไม่ปกติของบ้านเมือง โดยผู้เขียนประกอบสร้างโดยใช้เรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย รวมถึงทัศนคติของผู้แต่งเองเข้ามานำเสนอผ่านวรรณกรรม ดังที่ศรีณภัทร์ บุญสก (2558, น. 6) กล่าวไว้ว่า ใน การพิจารณาวรรณกรรมไม่สามารถพิจารณาแค่ตัวบท (Text) เท่านั้น แต่ต้องพิจารณาเชื่อมโยงไปถึงบริบท (Context) แม้กระทั่งพื้นฐานของนักเขียนที่มีผลต่อการสร้างงาน เมื่อพิจารณาพบว่าเรื่องสั้นทั้ง 15 เรื่อง ประกอบสร้างจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม รวมไปถึงทัศนคติของนักเขียนต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เห็นว่าเรื่องสั้นทั้ง 15 เรื่องมี

บทบาทต่อสังคม 2 ประการ ได้แก่ การบันทึกเหตุการณ์ผ่านเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” และทัศนคติของผู้แต่งต่อสถานการณ์ที่สังคมต้องเผชิญ ดังนี้

1. การบันทึกเหตุการณ์ผ่านเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ”

คณาจารย์คณะอักษรศาสตร์ (2550, น. 65) กล่าวว่า การศึกษาวรรณกรรมจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะศึกษาประวัติความคิดและพัฒนาการทางสังคม นิตยสารถือเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ซึ่งย่อมแสดงความเป็นไปของสังคม นิตยสาร a day จึงเป็นวรรณกรรมอีกรูปแบบหนึ่งที่แสดงภาพของสังคมผ่านเนื้อหาในเล่ม

นิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” เป็นการรวมตัวของนักเขียนที่ร่วมกันรังสรรค์เรื่องสั้นภายใต้โจทย์เดียวกันคือ “การบันทึกเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ” ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2563 จากการศึกษาพบว่าเรื่องสั้นมีการประกอบสร้างขึ้นมาจากสภาพแวดล้อมของสังคมไทยในปี พ.ศ. 2563 ต่างทำหน้าที่ในการบันทึกเรื่องราวที่ไม่ปกติ 2 ประการ คือ บันทึกเกี่ยวกับการระบาดของโรคโควิด-19 และบันทึกเรื่องการเมืองของประเทศไทย ดังนี้

1.1 บันทึกเกี่ยวกับการระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2563 ที่ได้รับข่าวเรื่องโรคระบาดอุบัติใหม่ที่อยู่อันประเทศจีน ที่เกิดจากเชื้อไวรัส Corona ทุกประเทศทั่วโลกต่างจับตามองเรื่องโรคระบาดนี้ โดยในระยะแรกทุกประเทศยังไม่ได้เตรียมการรับมืออย่างจริงจังมากนัก ต่อเมื่อราวเดือนมีนาคม โรคระบาดนี้ได้แพร่กระจายไปสู่ทุกมุมโลก และได้เรียกชื่อโรคระบาดนี้ว่า “โควิด-19” หลายประเทศจึงได้ออกมาตรการในการป้องกันโรคระบาดนี้ รวมถึงประเทศไทย

เมื่อศึกษาเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” พบว่านักเขียนหลายท่านได้ประกอบสร้างตัวบทโดยนำเหตุการณ์การระบาดของโรค มาใส่ไว้ในเรื่องสั้น ซึ่งเป็นการบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ผ่านเรื่องสั้น โดยสามารถจำแนกเป็น 2 ลักษณะคือ มาตรการในการรับมือกับโรคโควิด-19 ในประเทศไทย และผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อคนในสังคมไทย โดยเรื่องสั้นได้เป็นเหมือนภาพแทนที่นำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ดังนี้

1.1.1 มาตรการในการรับมือกับโรคโควิด-19 พบว่า ผู้แต่งมีการใช้เรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในสังคม คือมาตรการที่ทางรัฐบาลออกมาประกาศให้ประชาชนปฏิบัติตาม โดยปรากฏมาตรการที่ทางรัฐประกาศเพื่อควบคุมสถานการณ์การระบาดของโรค โควิด-19 เช่น ประกาศ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน (เคอร์ฟิว) ประกาศล็อกดาวน์ ฯลฯ ซึ่งเป็นมาตรการที่ประชาชนต่างคุ้นเคยตลอดระยะเวลาที่มีการระบาดของโรคโควิด-19

ประกาศ พ.ร.ก. ฉุกเฉินเป็นการประกาศพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยหลังจากเกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ทางรัฐบาลไทยนำโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ประกาศพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินว่าด้วยเรื่องของการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือโควิด-19 ซึ่งมีการยกระดับถึงขั้นเคอร์ฟิว (คำสั่งของรัฐบาลให้ประชาชนกลับเคหสถานก่อนเวลาที่กำหนด) โดยมีใจความสำคัญว่า “ห้ามบุคคลใดที่พระราชอาณาจักรออกนอกเคหสถานระหว่างเวลา 22.00 น. – 04.00 น.” (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนพิเศษ 76 ง 2 เมษายน 2563, น. 1) โดยในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” ปรากฏการบันทึกเรื่องราวของ การประกาศเคอร์ฟิวผ่านการที่ตัวละครต้องอยู่ในคอนโด ไม่สามารถออกไปไหนได้ ดังนี้

จนกระทั่งเคอร์ฟิวถูกประกาศออกมา วงแตกคุณเหมือนหนูติดจั่นเดินวนเวียนอยู่ในห้อง ไม่มีบอลให้ดูยาม
ดึก คุณดื่มเบียร์เอาไว้มากโดยพยายามบริหารจำนวนต่อวัน เมื่อได้ยินข่าวการงดจำหน่ายเครื่องดื่มในช่วงสงกรานต์...

(รวมนักเขียน a day, สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 17)

การประกาศเคอร์ฟิวให้อยู่ในเคสสถานห้ามออกไปไหน เป็นสิ่งที่ปรากฏในนิตยสาร a day ดังที่ตัวละครต้องอยู่แต่ใน
เคสสถาน ไม่สามารถออกจากเคสสถานได้ ไม่สามารถทำในสิ่งที่เคยทำอยู่เป็นประจำ อย่างการดูบอลหรือดื่มเบียร์ได้ปริมาณ
มาก เนื่องจากมีการงดจำหน่ายเครื่องดื่มในช่วงเคอร์ฟิว ประกาศเคอร์ฟิวยังปรากฏในเรื่อง “นั่นคือแมงกระพุนหรือโคมไฟที่
ห้อยย้อย” ซึ่งได้มีการกล่าวถึงภาวะของการประกาศเคอร์ฟิวจากรัฐบาลไว้ว่า

ครุ่นคิดและกรอกตาในโพรงมืดทรงเหลี่ยมจัตุรัส แว่เสียงรถเริ่มกลับมาในเวลาตีสาม ย้อนกลับไปก่อนหน้านี้
สองสามเดือนคือช่วงเคอร์ฟิวจากเหตุโรคระบาดครั้งรุนแรงของโลก ความเคลื่อนไหวบนท้องถนนหลังห้าทุ่มจะ
ราบเรียบดังผิวทะเลไร้คลื่น

(รวมนักเขียน a day, สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 171)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่านิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ” ได้บันทึกเรื่องราวของประเทศในสภาวะที่
บ้านเมืองต้องเจอกับโรคระบาด และมีการประกาศเคอร์ฟิวให้ประชาชนปฏิบัติตาม โดยห้ามออกจากเคสสถานหลังสี่ทุ่มถึงตีสี่
รถบนท้องถนนจึงไร้ซึ่งเสียงใด ๆ นอกจากนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ” ยังมีการบันทึกถึงการประกาศ
ล็อกดาวน์ ซึ่งเป็นการประกาศเพื่อ “ปิดเมือง” โดยเป็นมาตรการหนึ่งที่รัฐบาลใช้ในการป้องกันการระบาดของโรคโควิด-19
ดังตัวอย่าง

ฉันทำงานที่โรงพยาบาล ฉันจึงเข้าข่ายผู้ที่มีความเสี่ยงติดเชื้อ ไม่มีโรงแรมที่ไหนเปิดให้เข้าพัก และฉันก็
กลับไปอยู่บ้านของพ่อแม่ไม่ได้ ท้ายที่สุด ฉันจึงต้องอยู่คอนโดมิเนียมแห่งนี้ต่อไปกับเขาในเวลาที่เมืองทั้งเมือง
ถูกล็อกดาวน์

(รวมนักเขียน a day, สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 65)

ตัวอย่างข้างต้นกล่าวถึงการที่ตัวละครต้องอยู่ในคอนโดเนื่องจากเป็นผู้เสี่ยงติดเชื้อโควิด-19 ทั้งยังมีการกล่าวถึงการ
ประกาศล็อกดาวน์ ซึ่งในช่วงที่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 รัฐบาลไทยได้มีประกาศล็อกดาวน์ ปิดเมืองทั่วประเทศเพื่อ
ควบคุมสถานการณ์ของโรคระบาด เป็นการระงับการแพร่กระจายของโรคอีกทางหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับเรื่อง “Time Traveler
Breakpoint at 2020” ความว่า

นำเสียดาย ในปี 2020 ประเทศไทยงดจัดงานขายหนังสือใหญ่ในเดือนเมษายนเพื่อป้องกันการระบาดของเชื้อไวรัส และร้านหนังสือในห้างสรรพสินค้าก็ต้องปิดตัวลงในช่วงล็อกดาวน์ ทำให้สำนักพิมพ์ไม่ออกหนังสือใหม่เท่าไรนัก...

(รวมนักเขียน a day, สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 34)

เรื่อง “Time Traveler Breakpoint at 2020” แสดงให้เห็นถึงการประกาศล็อกดาวน์ของรัฐบาลที่ควบคุมโดยการปิดเมือง ทำให้ร้านค้าและห้างสรรพสินค้าต้องปิดไปด้วย นิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ” จึงมีการบันทึกถึงมาตรการล็อกดาวน์อันเป็นมาตรการที่รัฐบาลไทยใช้ในการควบคุมสถานการณ์โรคโควิด-19 ในเรื่องสั้นเรื่องนี้ยังเห็นการประกอบสร้างข้อมูลทางสังคมอันเป็นกิจกรรมที่พากันเป็นประจำในวาระกรรมคือการจัดงานมหกรรมหนังสือระดับชาติแต่ต้องงดจัดไปเพราะสถานการณ์ของการระบาดโควิด-19

กล่าวได้ว่า นิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ” ได้บันทึกเหตุการณ์บ้านเมืองในช่วงเวลาที่ต้องประสบกับภาวะโรคระบาดโควิด-19 โดยเป็นการบันทึกเกี่ยวกับแนวทางมาตรการในการรับมือกับโรคโควิด-19 ทั้งการประกาศเคอร์ฟิวและการประกาศล็อกดาวน์ ซึ่งเป็นมาตรการที่รัฐบาลไทยใช้ในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

1.1.2 ผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อคนในสังคมไทย นิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ” มีการบันทึกถึงผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อคนในสังคมไทย โดยเฉพาะกับคนวัยทำงานซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากเหตุการณ์การระบาดของโรคนี้ ดังที่ปรากฏผ่านสถานการณ์ที่ตัวละครต้องเจอ ดังนี้

งานถ่ายโฆษณาที่เพิ่งถ่ายไปได้คิวเดียว ถูกแขวนค้างเติ่งไว้อย่างไรกำหนด เมื่อสามวันก่อนคุณเพิ่งได้รับข้อความยกเลิกงานอีกชิ้นที่มีการเตรียมงานไปแล้ว...และข้อความปลุกปลอบให้ใจเย็นๆ ยังไงก็ทำ เข้าสู่ระยะผ่อนคลายเมื่อไร เริ่มทำได้ทันที

(รวมนักเขียน a day, สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 13-14)

จากข้างต้นตัวละครมีอาชีพเป็นผู้กำกับซึ่งต้องถูกยกเลิกงานเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งเป็นช่วงเวลา that รัฐบาลสั่งให้ทุกคนต้องกักตัวในบริเวณที่อยู่อาศัย ห้ามออกไปข้างนอกหากไม่จำเป็นเพื่อเป็นการป้องกันการติดเชื้อ ทำให้ตัวละครต้องหยุดงานเนื่องจากงานกำกับเป็นงานที่ต้องพบปะผู้คนในกองถ่ายซึ่งมีจำนวนมาก เนื่องจากรัฐบาลมีคำสั่งว่า “ห้ามชุมนุม ห้ามทำกิจกรรมการมั่วสุม ที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (โควิด-19)...เพื่อป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 มิให้ขยายไปในวงกว้างรวมทั้งก่อให้เกิดความเสียหายอื่น ๆ” (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนพิเศษ 305 ง 30 ธันวาคม 2563, น. 59) อันแสดงให้เห็นถึงผลกระทบต่อการทำงานของคนในสังคม เช่นเดียวกับตัวละคร “เขา” ในเรื่อง “หวนอนปลายเท้า” ซึ่งมีอาชีพเป็นพนักงานโรมแรม ดังตัวอย่าง

หลังจากที่ไม่มีแขกเข้าพักมาสองสัปดาห์ การจองล่วงหน้าทั้งหมดที่มีถูกยกเลิก และไม่มี การจองห้องพักอีกต่อไป โรงแรมที่เขาทำงานก็ปิดตัวชั่วคราว โดยเจ้าของขอความร่วมมือในการลดเงินเดือนของพนักงาน ครั้งหนึ่งอย่างไม่มีกำหนด

(รวมนักเขียน a day, สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 66)

ตัวละคร “เขา” เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าในช่วงเวลาที่มีการระบาดของโรคโควิด-19 มีคนวัยทำงานที่ได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะบุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งได้รับผลกระทบอย่างมาก ดังที่ตัวละคร “เขา” ต้องเจอ ทั้งการที่โรงแรมปิดชั่วคราวและการลดเงินเดือนเหลือครึ่งเดียว โดยไม่มีกำหนดว่าจะเปิดโรงแรมเมื่อไหร่และจะกลับไปรับเงินเดือนเต็มได้ตอนไหน เนื่องจากสถานการณ์การระบาดยังไม่คลี่คลายและยังไม่มียารักษาโรคนี้

ผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 ไม่ได้ส่งผลกระทบต่องานและรายได้เท่านั้น แต่การระบาดครั้งนี้ยังส่งผลต่อวิถีการทำงานของคน ดังที่ปรากฏคำที่คนในสังคมคุ้นหูกันในช่วงที่โรคระบาดกำลังแพร่กระจายในวงกว้างนั้นคือวิถีการทำงานแบบ “WORK FROM HOME” ซึ่งได้ปรากฏผ่านเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ” ดังนี้

หลังสุชาดาบอกเลิกกับคีวัฒน์ได้สองวัน

รัฐบาลก็ประกาศ พ.ร.ก.ฉุกเฉินและล็อกดาวน์กรุงเทพฯ

โควิดเข้ามาไม่ถูกช่วงเวลาเอาเสียเลย สุชาดาบ่นอุบในใจ...

ที่ยึดเหนี่ยวสุดทำอย่างออฟฟิศก็ปิดไม่มีกำหนด

จากที่ทำงานเป็นทีมเวิร์กกับคนมากหน้าหลายตา

กลายมาเป็นเวิร์คฟรอมโฮมแหม่ๆคนเดียว

(รวมนักเขียน a day, สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ, 2563, น.104)

ตัวละคร “สุชาดา” เป็นตัวแทนของคนวัยทำงานในสังคมไทยที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งต้องเปลี่ยนวิถีในการทำงานตามนโยบายของรัฐบาล คือจากการทำงานในที่ทำงาน ให้ปรับเปลี่ยนเป็นการทำงานจากที่บ้าน หรือที่เรียกติดปากกันว่า “WORK FROM HOME” ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาคนในสังคมต่างต้องทำงานในลักษณะนี้

ตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงการได้รับผลกระทบของคนวัยทำงานในสังคม โดยตัวละครในเรื่องต่างเป็นเหมือนภาพแทนของคนที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 ทั้งการถูกยกเลิกงานอย่างกะทันหัน การถูกลดเงินเดือนเหลือเพียงครึ่งเดียว และการทำงานแบบวิถีใหม่อย่าง “WORK FROM HOME” ซึ่งผลกระทบเหล่านี้ล้วนเห็นได้ชัด และมีจำนวนมากในช่วงที่การระบาดของโรครุนแรง

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่านิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ” ได้บันทึกเรื่องราวของโรคระบาดโควิด-19 ผ่านเรื่องสั้น โดยหยิบเอาสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมโดยเฉพาะมาตรการที่ทางรัฐบาลไทยออกมาเพื่อควบคุมการระบาดของโรค ทั้งการ

ประกาศเคอร์ฟิวและการล็อกดาวน์ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่คนวัยทำงานในสังคมได้รับจากการระบาดของโรคโควิด-19 อีกด้วย

1.2 บันทึกเรื่องการเมืองของประเทศไทย

การเมืองไทยถือได้ว่าเป็นเรื่องที่คนมักให้ความสนใจ เนื่องจากการเมืองส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคน โดยเฉพาะในปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าคนรุ่นใหม่ต่างให้ความสนใจในเรื่องการเมือง ทั้งคนวัยทำงาน นิสิตนักศึกษา รวมไปถึงนักเรียน ในปี พ.ศ. 2563 เป็นอีกปีหนึ่งที่กระแสการเมืองไทยร้อนระอุ เกิดการประท้วงอยู่เป็นระยะ ๆ เพื่อประท้วงการทำงานของรัฐบาลที่ประชาชนเห็นว่าไม่มีประสิทธิภาพ รวมถึงปัญหาเศรษฐกิจและกฎหมายที่ไม่เป็นประชาธิปไตยโดยแท้จริง ซึ่งไม่อาจรอการแก้ไขจากรัฐบาลได้อีกต่อไป ประชาชนจึงลุกขึ้นเพื่อเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาเหล่านี้ นิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” จึงทำหน้าที่เป็นสื่อในการบันทึกเหตุการณ์เหล่านี้ผ่านเรื่องสั้น โดยหยิบเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม และทัศนคติบางประการที่เป็นภาพแทนของคนในสังคม ซึ่งปรากฏการบันทึกเรื่องการเมืองของประเทศไทย 2 ลักษณะคือ บันทึกการประท้วงรัฐบาล และบันทึกปัญหาที่เกิดจากการทำงานของรัฐบาล

1.2.1 บันทึกการประท้วงรัฐบาล ในปี พ.ศ. 2563 เป็นอีกครั้งหนึ่งที่สังคมไทยมีการตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งแสดงออกในลักษณะการประท้วงเพื่อเรียกร้องในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” ได้กล่าวถึงการประท้วงของคนในสังคมไทยที่ลุกขึ้นมาประท้วงรัฐบาล ดังที่เพื่อนของตัวละคร “โรเมน” มาเล่าสังเกตการณ์การประท้วง ดังตัวอย่าง

...ชายคนนี้ก็กำลังเดินทางมาเพื่อสังเกตการณ์การประท้วงทางการเมืองบางอย่างที่เขาให้ความสนใจโรเมนรู้เรื่องนั้นดี เธอผ่านมันมาเกือบแล้วก็ไม่รู้ และสัญญาว่าจะพาเขาไปสังเกตการณ์ในจุดที่เหมาะสม ใกล้พอจะเห็นป้ายผ้า... ไม่ได้ประท้วงแค่แสดงว่ามี การประท้วง

(รวมนักเขียน a day, สถาน ณ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 37)

จากตัวอย่างกล่าวถึงเพื่อน Node ของ “โรเมน” ที่มาเล่าสังเกตการณ์การประท้วงการเมืองในประเทศไทย ซึ่งปี พ.ศ. 2563 สังคมไทยเกิดการประท้วงขึ้นหลายครั้ง ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 เรื่อยมาจนมีสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 การประท้วงจึงหยุดชะงักไป จึงกล่าวได้ว่านิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” ได้บันทึกเรื่องราวการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคม โดยนำเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงมาประกอบสร้างในด้าบวรรณกรรม

1.2.2 บันทึกปัญหาที่เกิดจากการทำงานของรัฐบาล กล่าวได้ว่าความเป็นไปของประเทศล้วนมาจากการทำงานของรัฐบาลเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณาเรื่องสั้นพบว่า มีการบันทึกถึงเรื่องราวที่เป็นปัญหาในสังคมไทยที่เกิดจากการทำงานของรัฐ เช่น ปัญหาเรื่องคนตกงาน และปัญหาที่เกิดจากการกักตุนสินค้า ซึ่งปัญหาเหล่านี้คนส่วนใหญ่มองว่าเกิดจากการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพของรัฐบาล การประกอบสร้างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงจึงนำมาสู่ภาพแทนของคนบางกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการทำงานของรัฐบาล ดังเช่นปัญหาเรื่องคนตกงานที่ตัวละคร “ผม” ต้องประสบดังนี้

กรุงเทพฯ กำลังผันผ่านฤดูฝนไปด้วยก้าวอย่างกระย่อองกระแย้ง ผมตงงานมาได้ลั้กพั้กแล้ว เรืองมันเริ่มต้้น
จากหนองในระบบเศรษฐกิจที่ป่มตัวจากโรคระบาดเนาจนถึงขีดสุดและปริแตก ธุรกิจและผู้คนทยอยล้้มละลาย...
รอยร้าวค่อยๆแตกตัวโล่งมา ฝักความย่อยับประทับใจจนแทบทรวง ผมล้้นหวัง เงินทองร่อยหรอ จึงก่นด่าทุกสิ่ง
ทุกอย่าง รัฐบาล ความรัก เจ้านาย...

(รวมนักเขียน a day, สถาน ณ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 176)

ตัวละคร “ผม” เป็นภาพแทนของคนตงงานจากปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเศรษฐกิจเป็นเรื่องที่รัฐบาลต้อง
จัดการให้ดีและให้มีประสิทธิภาพต่อประชาชน แต่ปัญหาคนตงงานก็มีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากในไตรมาส 2 ของปี 2563
ตัวเลขคนตงงานสูงถึง 7.5 แสนคน หรือคิดเป็นอัตราการว่างงาน 1.95% ซึ่งเป็นอัตราสูงที่สุดในรอบ 11 ปี และมีแรงงานที่ต้อง
หยุดงานชั่วคราวถึง 2.5 ล้านคน (แบลทแบงก์ค็อก, 2563) รวมถึงปัญหาของธุรกิจที่ล้้มละลายก็เป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า
รัฐบาลไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังในประโยคที่กล่าวว่า “จึงก่นด่าทุกสิ่งทุกอย่าง รัฐบาล
ความรัก เจ้านาย...” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนในสังคมย่อมมองว่าปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการทำงานบริหารของรัฐบาล

นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องการกักตุนสินค้า ซึ่งในปี พ.ศ. 2563 เป็นปีที่เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 หากมองย้อน
ไปช่วงที่เกิดการระบาดอย่างรุนแรงในเดือน มีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. 2563 เป็นช่วงเวลาที่คุณไทยประสบกับปัญหาการกักตุน
สินค้าของเหล่านายทุน โดยเฉพาะสินค้าที่จำเป็นอย่าง หน้ากากอนามัยและเครื่องมือทางการแพทย์ ดังที่แถลงการณ์ผ่านราช
กิจจานุเบกษา ความว่า “มีการกักตุนสินค้าจึงมีความจำเป็นต่อการเฝ้าระวังและควบคุมการติดตามการระบาด การป้องกัน และ
การรักษาโรค ตลอดจนการกักตุนเครื่องอุปโภคบริโภคและสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันซึ่งประชาชน ซึ่งต้องป้องกันมิให้
เกิดภาวะขาดแคลนอันจะเป็นการซ้ำเติมความเดือดร้อนของประชาชน” (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนพิเศษ 69 ง
25 มีนาคม 2563, น. 1)

ข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้ใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาบันทึกผ่านเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล
ไม่ปกติ” ซึ่งได้บันทึกถึงเรื่องราวเหล่านี้ไว้ผ่านเรื่องสั้น “ความชื้นสัมพัทธ์ต่างหากที่เป็นตัวแบ่งฤดูกาล มิใช่อุณหภูมิตามที่เขา
หลอกลวง” ผ่านปัญหาที่ตัวละครอันเป็นภาพแทนของคนในสังคมที่ต้องเผชิญกับปัญหาดังกล่าวในช่วงที่มีการระบาดของโรค
โควิด-19

ห้ามจับกลุ่มชุมนุม ห้ามออกจากเคหสถาน ต้องสวมใส่หน้ากากป้องกันตนเอง...โรงพยาบาล ห้องฉุกเฉิน
เครื่องมือทางการแพทย์ อุปกรณ์ป้องกันต่างๆล้วนล้าสมัยและขาดแคลนอย่างหนัก การกักตุนสินค้าต่าง ๆ ล้วน
ระบาดไปอย่างกว้างขวางและรุนแรง

(รวมนักเขียน a day, สถาน ณ กาล ไม่ปกติ, 2563, น.141)

ตัวอย่างไม่ได้เป็นการกล่าวถึงรัฐบาลโดยตรง แต่เป็นปัญหาที่คนในสังคมต่างรับรู้ในช่วงนั้น ที่ทุกคนต้องเจอกับปัญหา
การกักตุนสินค้า คนในสังคมไม่สามารถหาหน้ากากอนามัย ซึ่งเป็นเครื่องป้องกันได้ในราคาปกติ เพราะราคาในระยะเวลาที่โรค

โควิด-19 กำลังระบาด ราคาหน้ากากอนามัยพุ่งขึ้นไปถึง 4-5 เท่าของราคาปกติ ซึ่งรัฐบาลควรหามาตรการจัดการ แต่รัฐบาลไทยต่างนิ่งเฉยและปล่อยให้ประชาชนต้องเจอกับปัญหาการกักตุนสินค้า แม้จะมีมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมสินค้าแต่ก็ไม่ได้ทำให้ปัญหาดังกล่าวหมดไปจากสังคมได้จริง จึงเป็นที่มาของปัญหาการกักตุนสินค้าที่ประชาชนต้องเผชิญ

ที่กล่าวมาข้างต้น ย่อมแสดงให้เห็นถึงการที่นิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับการเมืองของประเทศไทย ทั้งเรื่องการประท้วงเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย ความเท่าเทียม รวมถึงปัญหาที่เกิดจากการทำงานของรัฐบาลทั้งเรื่องเศรษฐกิจ การกักตุนสินค้า ปัญหาการตกงาน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งสิ้น

ดังนั้นนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” จึงเป็นวรรณกรรมที่ประกอบสร้างขึ้นจากร່าว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย เป็นภาพแทนของเรื่องราวบางประการที่สื่อให้เห็นความเป็นไปในสังคม เรื่องสั้นฉบับนี้จึงเป็นเหมือนสื่อในการบันทึกและถ่ายทอดเรื่องราว ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2563 ทั้งเรื่องเกี่ยวกับการระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลให้เกิดมาตรการในการควบคุมการระบาด รวมทั้งผลกระทบที่เกิดจากการระบาดของโรคโควิด-19 เรื่องเกี่ยวกับการเมืองของประเทศไทย สมดังความตั้งใจของนิตยสาร ที่สร้างสรรค์นิตยสารฉบับนี้ภายใต้โจทย์คือ “บันทึกสถานการณ์บ้านเมืองในช่วงเวลาไม่ปกติ”

2. ทศนคติของผู้แต่งต่อสถานการณ์ที่สังคมต้องเผชิญ

ทศนคติของผู้แต่ง คือแนวคิดหรือความคิดของผู้แต่ง ซึ่งผู้แต่งมักแสดงทศนคติของตนออกมาผ่านงานเขียนในการพิจารณาทศนคติของผู้แต่ง อาจพิจารณาจากคำพูดของตัวละครหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, 2539, น. 72) เรื่องสั้นจำนวน 15 เรื่องภายใต้โจทย์ “บันทึกสถานการณ์บ้านเมืองในช่วงเวลาไม่ปกติ” ต่างทำหน้าที่ในการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะเรื่องการระบาดของโรคโควิด-19 และสถานการณ์ทางการเมือง ที่เป็นเรื่องสำคัญในปี พ.ศ. 2563

เมื่อพิจารณาตัวบทที่ผ่านการประกอบสร้างจากเหตุการณ์จริง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ทำให้เห็นถึงทศนคติและอุดมการณ์บางอย่างของผู้แต่งที่มีต่อเหตุการณ์ในสังคมผ่านเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” 2 ประการ คือมองว่าโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบและสร้างปัญหาให้กับคนในสังคม และทศนคติเกี่ยวกับการเมืองของประเทศไทย ดังจะกล่าวต่อไป

2.1 โรคโควิด-19 ส่งผลกระทบและสร้างปัญหาให้กับคนในสังคม จากการศึกษาพบว่าผู้แต่งมีทศนคติต่อการระบาดของโรคโควิด-19 โดยแสดงผ่านทศนคติของตัวละครในเรื่อง ซึ่งมองว่าการระบาดของโรคโควิด-19 เป็นปัญหาและสร้างความลำบากให้คนในสังคม ดังที่ปรากฏในเรื่อง “คุณพยายามแล้ว” ดังนี้

มันอาจจะถึงเวลาแล้วที่คุณจะต้องตื่นมาเจอความจริงเสียที โรคระบาดระย้านี้มันปั่นป่วนไปทั่วโลก
สันคลอนไปทุกอุตสาหกรรมไม่แน่ใจเลยว่าอนาคตของคุณกับอนาคตของอุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างไหนจะ

วอดวายไปก่อนกัน ภาพข่าวโรงภาพยนตร์ที่ถูกทิ้งร้างจนเบาะที่นั่งหฐขึ้นราเสมือนฉากในฝันร้าย ทูบทำลายความ
อดทนที่ผ่านมามาทั้งชีวิตให้หมดสิ้นไป

(รวมนักเขียน a day, สถาน ฦ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 17)

ตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงทัศนคติของผู้แต่งที่แสดงผ่านมุมมองแบบผู้รู้แจ้ง โดยกล่าวว่า การระบาดของโรคโควิด-19
นั้นสร้างความปั่นป่วนและลำบากให้กับคนในสังคม โดยเฉพาะตัวละคร “คุณ” ซึ่งมีอาชีพเป็นผู้กำกับภาพยนตร์ซึ่งได้รับผลจาก
โรคระบาดครั้งนี้ ทำให้อนาคตเขาไม่แน่นอน ทั้งอนาคตของวงการภาพยนตร์ก็ไม่แน่นอนไปด้วยเนื่องจากว่า ภาพยนตร์ต้องฉาย
ในโรงภาพยนตร์ การที่เกิดโรคระบาดนี้ โรงภาพยนตร์เองก็ต้องปิดให้บริการและยอมส่งผลกระทบต่อการสร้างภาพยนตร์อย่าง
หลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่นเดียวกับในเรื่อง “ห้วงอนปลายเท้า” ที่แสดงทัศนคติของผู้แต่งผ่านตัวละคร ผ่านเหตุการณ์ที่มีความ
จำเป็นต้องกักตัวในบ้านและไม่สามารถไปทำงานได้ ดังนี้

ฉันรีบหลบร่างกลับเข้าไปในผ้าห่ม หลับตาแน่นล้มผัสได้ถึงของเหลวที่กลั่นออกมาจากทางตา...นี่ไม่ใช่ฝันร้าย
ก็คงหุฬาดไปแน่ๆ...

แต่นั่นละ ฉันคงได้ยินเสียงย่ำเท้า เหมือนทหารที่ขอยเท้าอยู่กับที่ซึ่งมันดังอยู่ใกล้ ๆ นี้

ตึก ตึก ตึกตึก

ระย่ำสัตว์...ฉันเกลียดไวรัสที่มันระบาดอยู่ตอนนี้จริงๆ

(รวมนักเขียน a day, สถาน ฦ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 77)

เรื่อง “ห้วงอนปลายเท้า” แสดงให้เห็นทัศนคติของผู้แต่งที่มีต่อเหตุการณ์ระบาดของโรคโควิด-19 ได้อย่างชัดเจน
ผ่านถ้อยคำพรัสุวาของตัวละครที่กล่าวว่า “ฉันเกลียดไวรัสที่มันระบาดอยู่ตอนนี้จริงๆ” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งรังเกียจและ
ไม่พอใจกับสถานการณ์ที่เกิดโรคระบาดนี้ เพราะสร้างความลำบากให้กับคนในสังคมเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังปรากฏถึงความ
ลำบากที่คนในสังคมต้องเจอเนื่องจากการระบาดของโรคโควิด-19 ดังตัวอย่าง

ฉันเหนื่อย ฉันไม่อยากใส่หน้ากากไปไหนต่อไหน ฉันไม่อยากอยู่กับความกลัว กลัวจน กลัวติดโรค ฉัน
อยากทำเครื่องประดับขายนมากกว่าทำขนม ฉันอยากอยู่บ้านคนเดียวบ้าง ถ้าได้ทั้งหมดนี้ ฉันก็ไม่ต้องการ คุณอีก

(รวมนักเขียน a day, สถาน ฦ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 245)

เรื่อง “ขอโทษ” แสดงให้เห็นถึงความลำบากที่คนในสังคมต้องเผชิญจากภาวะการระบาดของโรคโควิด-19 ดังที่ปรากฏ
ผ่านตัวละคร “ฉัน” ซึ่งมีความกังวลว่า หากโรครยังคงระบาดต่อไป ความกลัวคงมีมาไม่หยุด ทั้งกลัวจนเพราะไม่มีงาน และกลัว
โรคที่ยังหาทางรักษาไม่ได้ แสดงให้เห็นถึงทัศนคติของผู้แต่งที่มีต่อการระบาดของโรคนั้นว่าเป็นไปในทางลบ เนื่องจากมองว่า
การระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้คนในสังคมลำบาก

กล่าวได้ว่าเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” แสดงทัศนคติของผู้แต่งที่มีต่อการระบาดของโรคโควิด-19 ว่าส่งผลกระทบต่อคนในสังคมไม่น้อย เนื่องจากการระบาดครั้งนี้เป็นอุปสรรคในการออกไปทำงานของผู้คน ดังที่ปรากฏผ่านสถานการณ์ที่ตัวละครในเรื่องสั้นได้พบเจอ

2.2 ทัศนคติเกี่ยวกับการเมืองของประเทศไทย จากการศึกษาแนวคิดและเหตุการณ์ที่ใช้ประกอบสร้างในวรรณกรรมเรื่องสั้นนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” ปรากฏทัศนคติของผู้แต่งเกี่ยวกับการเมืองของประเทศไทยด้วยกัน 3 ประการ คือ ทัศนคติด้านปัญหาการเมืองการปกครองของประเทศ อุดมการณ์เกี่ยวกับประชาธิปไตย และวาทกรรมเกี่ยวกับรัฐบาล โดยนำเสนอผ่านทัศนคติของตัวละครในเรื่อง อันเป็นภาพแทนของผู้แต่ง ดังจะกล่าวต่อไป

2.2.1 ทัศนคติด้านปัญหาการเมืองการปกครองของประเทศ ดังที่กล่าวไว้ในข้างต้นว่า ปี พ.ศ. 2563 เป็นปีที่มีการประท้วงการทำงานของรัฐบาล อันเป็นผลมาจากการที่ประชาชนต่างต้องการให้มีการปรับโครงสร้างทางการเมืองการปกครองของประเทศไทยใหม่ เพราะมองว่าการเมืองการปกครองของประเทศในปัจจุบันน่าเป็นห่วง ซึ่งผู้แต่งได้นำเสนอทัศนคติผ่านตัวละครโรธเนน ไว้ว่า

อาจเป็นเคราะห์กรรมอะไรบางอย่างที่ทำให้โรธเนนต้องจำคุกตลอดชีวิตอยู่ในปีที่มิโรครระบาด ภัยธรรมชาติ รวมไปถึงการประท้วงจลาจลต่างๆมากมาย แถมยังได้อาศัยอยู่ในประเทศซึ่งมีปัญหาด้านการปกครองอย่างน่าเป็นห่วง

(รวมนักเขียน a day, สถาน ณ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 32)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงทัศนคติของผู้แต่งที่มีต่อปัญหาการเมืองของประเทศไทยในด้านการปกครอง โดยแสดงผ่านทัศนคติของตัวละครอย่างตรงไปตรงมาว่า ระบอบการปกครองของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นน่าเป็นห่วง ซึ่งการเมืองของประเทศไทยมีปัญหาที่เรื้อรังและยากจะแก้ไขมาอย่างยาวนาน ผู้แต่งจึงได้แสดงทัศนคติของตนไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับเรื่อง “นั่นคือแมงกะพรุนหรือโคมไฟที่ห้อยย้อย” ที่กล่าวว่า

“ประเทศนะพังมาหลายปีแล้ว ทำเป็นไม่รู้กันไปได้”

เราทั้งสามหันไปทางต้นเสียง หล่อนผู้มากับฝนเทโครมและถุงใส่สิ่งของพะรุงพะรังนั่นเอง เธอแนะนำตัวว่าชื่อ ยี่หวา ผมถามต่อว่าประเทศชาติพังมาก็ปีแล้ว ยี่หวายิ้มหวาน ตอบว่ารวมนี้มือนี้วินแล้วอาจจะไม่พอนับด้วยซ้ำ

(รวมนักเขียน a day, สถาน ณ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 181)

บทสนทนาของตัวละครทำให้เห็นถึงทัศนคติของผู้แต่งที่มองว่าปัญหาการเมืองของประเทศไทยนั้นเป็นปัญหาที่เรื้อรังมายาวนานกว่า 20 ปี ดังประโยคที่ว่า “รวมนี้มือนี้วินแล้วอาจจะไม่พอนับด้วยซ้ำ” ขณะเดียวกัน ผู้แต่งยังมองว่าการเมืองของไทยเป็นเรื่องที่แก้ปัญหาคายาก ดังที่ปรากฏในเรื่อง “เที่ยวบินที่ปราศจากการโคจร”

ตรงประตูทางออกนั่นเองที่เขาเห็นจอโทรทัศน์เหนือศีรษะ ในจอโทรทัศน์นั่นเองที่เขาเห็นภาพการ
แสดงการณจากกลุ่มคนในเครื่องแบบ ประเทศของเขามีการเปลี่ยนแปลงการปกครองอีกครั้ง ประเทศของเขา
กลับไปสู่วงโคจรเดิมอีกครั้งหนึ่ง และเขาพบว่าการเดินทางของตนนั้นไร้ความหมาย ไร้ความหมายอย่างสิ้นเชิง
(รวมนักเขียน a day, สถาน ณ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 167)

ตัวละคร “เขา” เป็นภาพแทนทัศนคติของผู้แต่งในเรื่องปัญหาการเมืองการปกครองของประเทศโดยอ้อม โดยมองว่า
การเมืองการปกครองของไทยคงขับเคลื่อนไปได้ยาก ดังที่ปรากฏในประโยค “ประเทศของเขากลับไปสู่วงโคจรเดิมอีกครั้งหนึ่ง
และเขาพบว่าการเดินทางของตนนั้นไร้ความหมาย ไร้ความหมายอย่างสิ้นเชิง” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งมองว่า การเมืองไทยจะ
ยังคงย่ำอยู่กับที่ และการต่อสู้ของประชาชนคงไร้ความหมาย เพราะการเมืองสำหรับประเทศไทยนั้นก็เหมือนนอนอยู่ที่เดิมไม่มี
ทางเดินไปข้างหน้าได้ ทั้งยังเป็นกล่าวซ้ำให้เห็นถึงการ “รัฐประหาร” ดังที่สามารถตีความได้จากประโยค “ในจอโทรทัศน์นั่นเอง
ที่เขาเห็นภาพการแสดงการณจากกลุ่มคนในเครื่องแบบ ประเทศของเขามีการเปลี่ยนแปลงการปกครองอีกครั้ง ประเทศของเขา
กลับไปสู่วงโคจรเดิมอีกครั้งหนึ่ง” ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าในทัศนคติของผู้แต่งนั้น เหตุการณ์รัฐประหารยังเกิดขึ้นซ้ำแล้ว
ซ้ำอีกอย่างหาจุดจบไม่ได้ เป็นการแสดงทัศนคติว่าการเมืองของประเทศก็คงไม่สามารถหลุดออกจากวงจรดังกล่าวนี้

2.2.2 อุดมการณ์เกี่ยวกับประชาธิปไตย เมื่อศึกษาเรื่องสั้นนิยายสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ”
พบว่าผู้แต่งมีทัศนคติเกี่ยวกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย กล่าวคือ ผู้แต่งแสดงทัศนคติในการเรียกร้องประชาธิปไตยอย่างเห็นได้
ชัด ทั้งการกล่าวอย่างตรงไปตรงมาและผ่านการกระทำของตัวละครในเรื่อง ดังปรากฏผ่านเรื่อง “เที่ยวบินที่ปราศจากการโคจร”

เขาพูดถึงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง อนาคตของประเทศ...เขาต้องการให้ประเทศขับเคลื่อนไปด้วย
ผู้คนจำนวนมาก เขาต้องการให้เสียงส่วนใหญ่กำหนดประเทศ เขาเชื่อมั่นในความเท่าเทียม ความเสมอภาคและ
เสรีภาพ เขาต้องการสิ่งที่เรียกว่าประชาธิปไตย

(รวมนักเขียน a day, สถาน ณ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 165)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงทัศนคติของผู้แต่งด้านอุดมการณ์เกี่ยวกับประชาธิปไตย ซึ่งผู้แต่งได้กล่าวอย่าง
ตรงไปตรงมาผ่านตัวละคร “เขา” ซึ่งเชื่อว่าประชาธิปไตยจะต้องเต็มเปี่ยมไปด้วย ความเท่าเทียม ความเสมอภาคและเสรีภาพ
นอกจากนี้ทัศนคติความเป็นประชาธิปไตยยังปรากฏผ่านการกระทำของตัวละคร “แหวง” ที่กล่าวว่าเขายังจะเรียกร้องความเท่า
เทียมต่อไป ดังตัวอย่าง

“นี่เ็งยังคิดจะกอบกู้ความเท่าเทียมอะไรนั่นอยู่อีกปะเนี่ย” เฮียเดินเข้ามาถามแหวงไกล้ๆ

“เฮ้า แน่นนอนลิเฮีย นั่นมันเรื่องพื้นฐานของประชาชนเลยนะ เรื่องปากท้องนะ”

“เฮีย จะกอบกู้ไปทำไมวะ เดียวก็ตายห่ากันหมดแล้ว”

“อ้าว เฮียไม่คิดจะทำเพื่อลูกหลานในอนาคตเลยหรือ”

“แล้วเอ็งคิดว่าลูกหลานในอนาคตมันจะยอมอยู่สภาพแบบนี้หรือ มันจะหาทางไปยิ่งกว่าเราอีก มันจะทำอย่างที่เราไม่กล้าทำเลยละ รั้มยี้พวกเรา ๆ นะมันชี้ขลาดตาขาว เอ็งจะอยู่รอดวันนั้นไหมละ...”

(รวมนักเขียน a day, สถาน ณ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 185-186)

ข้างต้นแสดงให้เห็นทัศนคติอุดมการณ์เกี่ยวกับประชาธิปไตยผ่านการกระทำของตัวละคร “แหวง” ซึ่งเป็นบุคคลที่เข้าประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตยบ่อยครั้ง นอกจากนี้ยังแสดงไปถึงทัศนคติของผู้แต่งในมุมมองต่อผู้เพื่อคนรุ่นหลัง ดังประโยคที่กล่าวว่า “เฮียไม่คิดจะทำเพื่อลูกหลานในอนาคตเลยหรือ” ซึ่งเป็นการสะท้อนทัศนคติที่มองว่าการเรียกร้องประชาธิปไตยในวันนี้ก็เพื่อลูกหลานในอนาคต นอกจากนี้ผู้แต่งยังเปี่ยมไปด้วยความหวังว่า คนรุ่นต่อไปจะกล้าที่เรียกร้องประชาธิปไตยแน่นอน ดังประโยคจากตัวละคร “เฮีย” ที่กล่าวว่า “แล้วเอ็งคิดว่าลูกหลานในอนาคตมันจะยอมอยู่สภาพแบบนี้หรือ มันจะหาทางไปยิ่งกว่าเราอีก มันจะทำอย่างที่เราไม่กล้าทำเลยละ” ซึ่งสื่อให้เห็นว่าผู้แต่งเชื่อว่าคนรุ่นต่อไปจะยิ่งกล้าหาญเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย

2.2.3 วาทกรรมเกี่ยวกับรัฐบาล เนื่องจากเรื่องสั้นนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” ถูกแต่งขึ้นมาในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งการเมืองไทยกำลังอยู่ในสถานการณ์ที่ตึงเครียด มีประชาชนมากมายวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลในขณะนั้น ทั้งเรื่องการบริหารเศรษฐกิจ การรับมือโรคระบาด เกิดเป็นวาทกรรมที่กล่าวตำหนิรัฐบาลในขณะนั้นคือรัฐบาลที่นำโดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา วาทกรรม คือ ความคิดและการกระทำของคน ๆ หนึ่งที่ปรากฏผ่านภาษา ซึ่งย่อมได้รับอิทธิพลหรือควบคุมจากวาทกรรมอื่น ๆ ที่ไหลเวียนอยู่ในสังคม...รวมถึงกรอบแนวคิดที่มีอิทธิพลอยู่ในสังคมขณะนั้น (สรณัฐ ไตลังคะ, 2555, น. 107-108)

เมื่อวิเคราะห์เรื่องสั้นพบว่า ผู้แต่งใช้วาทกรรมที่ดำรงอยู่ในสังคมมาประกอบสร้างตัวบท ซึ่งเป็นวาทกรรมเกี่ยวกับรัฐบาลในด้านลบ ผู้แต่งจึงแสดงทัศนคติอันเป็นภาพแทนของกลุ่มคนในสังคมที่ผลิตวาทกรรม “ผู้นำหน้าด้านหน้าทน” ซึ่งปรากฏในเรื่องสั้น “หัวนอนปลายเท้า” โดยผ่านการกล่าวพรูสาวถึงแฟนเก่าที่ยังคงวนเวียนขอความช่วยเหลืออย่างหน้าไม่อาย ทั้งที่เลิกกันไปแล้ว ดังนี้

เราไม่ได้อยู่ใกล้กันเลย คุณนอนโซฟา ฉันนอนที่นอนฉัน
แต่ก็ยังอยู่ห้องเดียวกันอยู่ดี แสดงว่าผมก็มีความเสี่ยงติดเชื้อจากคุณมาตั้งแต่เมื่อวานแล้ว ผมก็ต้องกักตัว
เหมือนกัน เย็นนี้เจอกันนะ
และเขาก็วางสาย...ทำไมจึงหน้าทนเหมือนผู้นำประเทศนี้จิงนะ

(รวมนักเขียน a day, สถาน ณ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 68)

ตัวอย่างแสดงให้เห็นวาทกรรมเกี่ยวกับรัฐบาล ตามทัศนคติของผู้แต่งเกี่ยวกับผู้นำของประเทศในตอนนั้น (พ.ศ. 2563) ที่ไม่ยินยอมที่จะลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตามคำเรียกร้องของประชาชนบางส่วน โดยใช้กลวิธี

เทียบเคียงพฤติกรรมของตัวละครฝ่ายตรงข้ามกับผู้นำของประเทศ ซึ่งมีพฤติกรรมที่ผู้แต่งเรียกว่า “หน้าทน” และเป็นวาทกรรมที่คนในสังคมใช้กล่าวถึงผู้นำประเทศ

นอกจากนี้วาทกรรมเกี่ยวกับรัฐบาลที่ปรากฏในเรื่องสั้น คือ วาทกรรม “กอร์ดอย่าตก” ซึ่งวาทกรรมดังกล่าวเป็นการเสียดสีการทำงานของรัฐบาลที่ทำได้แค่สั่งให้ประชาชน “กอร์ดอย่าตก” แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้จริง โดยผู้แต่งแสดงผ่านทัศนคติของตัวละคร “ผม” ดังนี้

ทุกวันนี้มีคนมาเคาะประตูบอกเพียงว่า “กอร์ดอย่าตก” แล้วจากไปพร้อมกับการผจญภัยแสนพิสดาร
ของพวกเรา ซึ่งพวกเขาเอาไปบริหารจัดการแหลกลาญไม่เหลือชิ้นดี

(รমনักเขียน a day, สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ, 2563, น. 216)

เรื่องสั้น “คนที่ไม่ใช่ ยังไงก็สั่งหารจอมทัพอัศวินไม่ได้” แสดงวาทกรรมเกี่ยวกับความคิดของ ผู้แต่งที่มองว่าการทำงานของรัฐบาลนั้นไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการบริหารจัดการควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งในมุมมองของผู้แต่งรัฐบาลเอาแต่กล่าวอ้างให้ประชาชน “กอร์ดอย่าตก” แต่กลับกันนั้นรัฐบาลก็ไม่มีความสามารถที่จะทำให้สถานการณ์นั้นดีขึ้นได้

วาทกรรมเกี่ยวกับรัฐบาลนั้น เป็นทัศนคติของผู้แต่งที่มีมุมมองสอดคล้องกับวาทกรรมของคนในสังคมขณะนั้น ที่มองว่านายกรัฐมนตรีไม่ยอมออกจากตำแหน่งทั้งที่บริหารประเทศได้ไม่ถูกใจประชาชน และรัฐบาลที่นำโดยนายกรัฐมนตรีก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาเร่งด่วนในตอนนั้นอย่างการบริหารจัดการควบคุมการระบาดของโรคโควิด-19 ได้

กล่าวได้ว่าเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ” ปรากฏทัศนคติของผู้แต่งผ่านตัวบท ทั้งการมองว่าโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบและสร้างปัญหาให้กับคนในสังคม และทัศนคติเกี่ยวกับการเมืองของประเทศไทย ในด้านปัญหาของการเมือง อุดมการณ์ในเรื่องประชาธิปไตย และวาทกรรมเกี่ยวกับรัฐบาลที่ผู้แต่งมองและสอดคล้องไปกับวาทกรรมที่เกิดขึ้นจริงในสังคม

สรุปผล

จากการศึกษานิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ” กับการบันทึกเหตุการณ์ของสังคมไทยในปี พ.ศ. 2563 ผลการวิจัยพบว่า นิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ” เป็นนิตยสารฉบับพิเศษที่มีรูปแบบและเนื้อหาต่างจากปกติของนิตยสาร ด้านรูปแบบพบว่า a day ตั้งใจทำขนาดของนิตยสารฉบับ “สถาน ฅ กาล ไม่ปกติ” ให้ต่างไปจาก a day เล่มอื่นรวมถึงเนื้อหาเป็นคอลัมน์ต่าง ๆ มาเป็นรูปแบบเรื่องสั้น 15 เรื่องจากนักเขียน 15 ชีวิตภายใต้โจทย์คือ “ร่วมกันบันทึกสถานการณ์บ้านเมืองในช่วงเวลาไม่ปกติที่ทุกคนเผชิญ” ทำให้นิตยสารเล่มนี้แปลกและแตกต่างจาก a day เล่มอื่นเพื่อให้สอดคล้องกับโจทย์ที่ต้องการบันทึกช่วงเวลาที่ไม่ปกติของบ้านเมือง รูปเล่ม เนื้อหาและการนำเสนอจึงต่างไปจากเล่มปกติอื่น ๆ ด้านการบันทึกเหตุการณ์ในปี พ.ศ. 2563 พบว่ามีการประกอบสร้างเหตุการณ์จริง สถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นใน

สังคม เป็นภาพแทนของเรื่องราวที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในขณะนั้น ซึ่งมีนิตยสารได้บันทึกไว้ 2 ประการ ได้แก่ เหตุการณ์ผ่านเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” และทัศนคติของผู้แต่งต่อสถานการณ์ที่สังคมต้องเผชิญ ดังนี้

1. การบันทึกเหตุการณ์ผ่านเรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ”

การบันทึกเหตุการณ์ที่ปรากฏพบว่า ผู้แต่งประกอบสร้างขึ้นมาจากสภาพแวดล้อมของสังคมไทยในปี พ.ศ. 2563 โดยนำมาเสนอผ่านเรื่องสั้น ซึ่งทำหน้าที่ในการบันทึกเรื่องราวในสภาวะที่ไม่ปกติของบ้านเมือง 2 ประการ คือ บันทึกเกี่ยวกับการระบาดของโรคโควิด-19 ทั้งในส่วนมาตรการในการรับมือกับโรคโควิด-19 ของประเทศไทย และผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อคนในสังคมไทย โดยเรื่องสั้นได้เป็นเหมือนภาพแทนที่น่าเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ที่พบเห็นได้ในช่วงปี พ.ศ. 2563 นอกจากนี้ยังมีการบันทึกเรื่องการเมืองของประเทศไทย เช่น บันทึกการที่ประชาชนออกมาประท้วงรัฐบาล และบันทึกปัญหาที่เกิดจากการทำงานของรัฐบาล ซึ่งเหล่านี้พบว่าผู้แต่งใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทยมาประกอบสร้างเป็นตัวบทที่สะท้อนสังคมไทยในขณะนั้นได้เป็นอย่างดี

2. ทัศนคติของผู้แต่งต่อสถานการณ์ที่สังคมต้องเผชิญ

ทัศนคติของผู้แต่งที่ปรากฏผ่านงานเขียน เรื่องสั้นในนิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” พบว่าตัวบทมีการประกอบสร้างจากเหตุการณ์จริง สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ทำให้เห็นถึงทัศนคติและอุดมการณ์บางอย่างของผู้แต่ง ซึ่งมีด้วยกัน 2 ประการ คือ มองว่าโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบและสร้างปัญหาให้กับคนในสังคม และทัศนคติเกี่ยวกับการเมืองของประเทศไทย ประการที่ 1 โรคโควิด-19 ส่งผลกระทบและสร้างปัญหาให้กับคนในสังคม โดยเฉพาะคนวัยทำงานที่ได้รับผลกระทบ ทัศนคติของผู้แต่งจึงแสดงออกผ่านการกระทำ และบทพรัสุวาทของตัวละครที่กล่าวถึงโรคโควิด-19 ส่วนด้านการเมืองพบว่า ผู้แต่งมีทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาการเมืองการปกครองของประเทศ โดยมองว่าเป็นปัญหาเรื้อรังและแก้ไขได้ยาก และยังมีอุดมการณ์เกี่ยวกับประชาธิปไตย ที่ผู้แต่งแสดงทัศนคติผ่านตัวละครในเรื่องถึงความมุ่งมั่นที่จะเรียกร้องประชาธิปไตยให้เกิดขึ้น และวาทกรรมเกี่ยวกับรัฐบาล ซึ่งเห็นได้ว่าวาทกรรมที่ปรากฏผ่านทัศนคติของผู้แต่งนั้น เป็นวาทกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย

จากข้างต้นกล่าวได้ว่า a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” มีบทบาทในฐานะเป็นสื่อที่บันทึกและถ่ายทอดเรื่องราวเหตุการณ์ของสังคมไทย ในปี พ.ศ. 2563 โดยผ่านการประกอบสร้างตัวบทจากเหตุการณ์และสถานการณ์จริงของบ้านเมือง ผ่านตัวบทวรรณกรรมที่สะท้อนภาพสังคมตลอดจนทัศนคติของผู้แต่งอันเป็นภาพแทนของคนบางกลุ่มในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์นิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” กับการบันทึกเหตุการณ์ของสังคมไทยในปี พ.ศ. 2563 ผู้วิจัยพบว่า นิตยสาร a day ฉบับ “สถาน ณ กาล ไม่ปกติ” เป็นวรรณกรรมที่เป็นเหมือนภาพแทนของสังคม มีการบันทึกเหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม แม้จะไม่ใช้ภาพแทนทั้งหมดของสังคม แต่เป็นส่วนหนึ่งที่เป็นจริงในสังคมไทย ทั้งเรื่องโรคระบาดโควิด-19 และเหตุการณ์ทางการเมือง ซึ่งเป็นเหตุการณ์จริง กล่าวได้ว่านิตยสาร a day ฉบับ

“สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” มีบทบาทในการเป็นสื่อบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย สอดคล้องกับที่ วัชรภรณ์ ดิษฐบ้าน (2560, น.90) กล่าวว่านิยายสารเป็นสื่อบันทึกและเป็นสื่อในการบันทึกและถ่ายทอดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่นเดียวกับที่นิยายสาร a day ฉบับ “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” ได้บันทึกเรื่องราวของสังคมไทยในยามที่ต้องประสบกับภาวะความไม่ปกติในปี พ.ศ. 2563 ผ่านเรื่องสั้นที่ปรากฏในนิยายสารฉบับพิเศษนี้ได้อย่างแยกคาย

ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษานิยายสาร a day ฉบับ “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” ในฐานะวรรณกรรมที่สัมพันธ์กับสังคมจึงมีความจำเป็นต้องศึกษาทัศนคติของผู้แต่ง เพราะผู้แต่งเป็นผู้สร้างงานซึ่งเขาเหล่านั้นล้วนมีอารมณ์ความรู้สึกประกอบในการแต่งวรรณกรรม สอดคล้องกับที่ สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ (2564, น. 2) กล่าวว่า วรรณกรรมบันทึกเรื่องในสังคมผ่านความคิดของผู้แต่ง ผู้แต่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างสังคม ดังนั้นเมื่อสังคมต้องเผชิญกับเหตุการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ ผู้แต่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมย่อมได้รับผลกระทบไปด้วย และอาจแสดงออกมาในรูปแบบของงานประพันธ์ จึงปรากฏทัศนคติของผู้แต่งทั้งมีต่อการระบาดของโรคโควิด-19 และสถานการณ์ทางการเมือง อันแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรม ผู้แต่ง และสังคม ตลอดจนการที่วรรณกรรมมีบทบาทในการเป็นสื่อแสดงทัศนคติของผู้แต่ง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมองเห็นว่า ตัวบทของงาน a day ฉบับ “สถาน ฌ กาล ไม่ปกติ” เกิดจากการเชื่อมโยงบริบท (Context) ต่าง ๆ ในสังคมออกมาเป็นตัวบท (Text) โดยผู้แต่งนำเอาสถานการณ์ เหตุการณ์จริง ข้อมูลทางราชการ เช่น มาตรการในการควบคุมโรค ปัญหาที่เกิดการระบาดของโรค เหตุการณ์ทางการเมือง รวมถึงอุดมการณ์ และวาทกรรมบางอย่างที่มีอยู่ในสังคม มาประกอบสร้างเป็นตัวบทของเรื่องนี้ ทำให้เห็นความคิด และทัศนคติของผู้แต่ง ตลอดจนเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านตัวบทวรรณกรรม ซึ่งสอดคล้องกับที่ สรณัฐ ไตลังคะ (2555, 127) ได้ศึกษาวาทกรรมว่าด้วยชนบทในงานวรรณกรรมของ ไม้ เมืองเดิม ผลการศึกษาพบว่า ไม้ เมืองเดิม คัดสรรและเสนอภาพสังคมชนบทเพียงบางส่วน เพื่อนำเสนอชนบทในภาพของสังคมอุดมคติ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่างานวรรณกรรมชิ้นหนึ่งเกิดจากความตั้งใจของผู้แต่งในการเลือกสรรบริบทรอบข้างของตนมาใส่ไว้ในงานประพันธ์ผ่านการประกอบสร้างตัวบทที่ต้องการนำเสนอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. อาจมีการศึกษาวรรณกรรมกับสังคมในช่วงเวลาเดียวกันนี้ในงานประเภทกวีนิพนธ์จากสถาบันต่าง ๆ เพื่อจะให้เห็นมุมมองที่หลากหลาย
2. ศึกษาวิถีปกติใหม่ (New Normal) หรือ หลังวิถีปกติใหม่ (Next Normal) ที่ปรากฏในงานวรรณกรรมประเภทต่างๆ เช่น นวนิยาย กวีนิพนธ์ ฯลฯ ที่แต่งขึ้นมาในช่วงเวลาการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผลการศึกษาของบทความนี้ สามารถสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาวรรณกรรมกับสังคม โดยเฉพาะบทบาทของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม ผ่านแนวคิดการประกอบสร้างตัวบท เช่น การนำเหตุการณ์ในสังคม สถานการณ์จริงที่คนในสังคมต้องเผชิญ อุดมการณ์ของคนในสังคม วาทกรรมบางประการในสังคม ตลอดจนความคิดเห็นบางประการที่มีอยู่ใน

สังคมมาประกอบสร้างเป็นตัวบวรวงกรรม ทำให้เห็นภาพแทนที่สะท้อนผ่านวรวงกรรม ช่วยให้การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างสังคมกับวรวงกรรมมีความลุ่มลึกมากขึ้นกว่าเดิม

เอกสารอ้างอิง

การณิก อิมพัฒน์. (2548). *นิตยสาร a day กับภาพสะท้อนสังคมกลุ่มวัฒนธรรมย่อยแบบโพสต์โมเดิร์น*.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

คณาจารย์คณะอักษรศาสตร์. (2550). *วรรณคดีที่ศนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตรีศิลป์ บุญขจร. (2560). *นวนิยายกับสังคมไทย (2475-2500)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, หม่อมหลวง. (2539). *แว่นวรรณกรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.

ระวีวรรณ ประกอบผล. (2530). *นิตยสารไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ข้อกำหนดออกความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารในสถานการณ์ฉุกเฉิน. (2563, 2 เมษายน).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 76 ง. หน้า/1.

ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร. (2563, 25 มีนาคม) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 69 ง. หน้า/1.

ประกาศหัวหน้าผู้รับผิดชอบ ในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินในส่วนที่เกี่ยวกับความมั่นคง เรื่อง ห้ามการชุมนุม การทำกิจกรรม การมั่วสุม ที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19). (2563, 30 ธันวาคม) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 305 ง. หน้า/59.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน

วรพจน์ พันธุ์พงศ์. (2543). วงศ์ทองค์ ชัยณรงค์สิงห์ & a day story. *นิตยสาร GM 241*. ปีที่ 14 (สิงหาคม), 180 – 182.

วงศ์ทองค์ ชัยณรงค์สิงห์. (2548). a day story. *นิตยสาร a day*. ปีที่ 5 (กันยายน), 76 - 80.

วัชรภรณ์ ดิษฐปาน. (2560). ชายหัวเราะ-มหาสนุกฉบับในหลวงรัชกาลที่ 9: การ์ตูนกับการเทิดพระเกียรติและการ แสดงความอาลัย. *วรรณวิทัศน์*. 17(พฤศจิกายน), 84-131.

ศรีณภัทร์ บุญฮก. (2558). *คติชนในนวนิยายของพงศกร*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

สหะโรจน์ กิตติมหาเจริญ. (2564). *วัฒนธรรมความปกติใหม่ในสังคม : กรณีศึกษาจากเรื่องสั้นไทยร่วมสมัย*. (รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.

สรณัฐ ไตลังคะ. (2555). วาทกรรมว่าด้วยชนบทในงานวรรณกรรมของ ไม้ เมืองเดิม. *วารสารมนุษยศาสตร์*. 19 (กรกฎาคม-ธันวาคม), 105-129.

เสาวณิต จุลวงศ์. (2557). วรรณกรรมไทยในกระแสหลังสมัยใหม่. *สงขลานครินทร์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 20(1), 328.

รวมนักเขียน อะ เดย์. (2563). *สถาน ณ กาล ไม่ปกติ*. กรุงเทพมหานคร: เดย์ โฟเอทส์.

แบลทแบงค็อก. (2563). ค้นคืนจาก <https://www.bltbangkok.com/lifestyle/work-wellness/34278/>.

Victor, E., & Charles, E. (2001). *Encyclopedia of postmodernism*. New York: Routledge.

Wellek, R., & Warren, A. (1956). *Theory of literature*. New York: Harcourt, Brace, World.